

Välinputoamisia vai välittävä verkosto?

VÄLITÄ! –hankkeen aloitusseminaari
28.11.2012

Satu Hintikka

Seksuaalinen väkivalta?

- Toisen pakottamista tai houkuttelemista vastoin tämän tahtoa tai parempaa ymmärrystä erilaisiin seksuaalisiin tekoihin
 - teot ovat vahingollisia psyykkisesti ja/tai fyysisesti
- Seksuaalinen teko?
 - voi olla: seksuaalissävyytteistä vihjailua, näyttämistä, koskettelua, houkuttelua, painostamista, pakottamista, tunkeutumista kehoon

Esimerkkejä seksuaalisesta väkivallasta

- Seksuaalisesti vihjailevat eleet tai ilmeet, viittaukset, kommentit, ehdotukset
- Seksuaalinen koskettelu: taputtelu, suutelu, sively jne.
- Seksuaalisväritteiset tekstiviestit, puhelut, sähköpostit, kuvat jne.
- Halventavat ja seksistiset vitsit
- Tirkistely tai itsensäpaljastaminen
- Toisen painostaminen sukupuolielinten kosketteluun tai masturbointiin
- Seksuaalinen hyväksikäyttö
- Raiskaus

Rikoslaki 20. luku: seksuaalirikoksista

- Raiskaus, törkeä raiskaus
- Pakottaminen sukupuoliyhteyteen, pakottaminen seksuaaliseen tekoon
- Seksuaalinen hyväksikäyttö
- Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö, törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö
- Seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö
- Seksuaalipalvelujen ostaminen nuorelta
- Lapsen houkuttelemine seksuaalisiin tarkoituksiin
- Sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen
- Paritus, törkeä paritus
- Sukupuolisiveellisyttä loukkaavat teot (Järjestysrikoksia, 17.luku)
 - Sukupuolisiveellisyttä loukkaavan lasta esittävän kuvan hallussapito, levittäminen, markkinointi, myös törkeänä
 - Kuvaohjelman laiton esittäminen tai levittäminen alaikäiselle
 - Sukupuolisiveellisyyden julkinen loukkaaminen
 - Sukupuoliyhteys lähisukulaisten kesken

Myös yritys on rangaistavaa!

Tutkimustietoa yleisyydestä

- Yli 15-v. naisista Suomessa 15% on kokenut seksiin pakottamista tai sen yritystä
- 8.-luokkalaisista tytöistä 11,3% ja pojista 10,3% ilmoitti kokeneensa seksuaalista kaltoinkohtelua (2008)
- 9.-luokkalaisista tytöistä 20% ja pojista 6% oli saanut netissä tuntemattomalta seksiehdotuksia tai kuvapyyntöjä.

Lähteet: Heiskanen, Piispa 1998/2005, Väestöliiton kysely

Poliisin tilastoista

- Vuonna 2011 poliisin tietoon tuli 373 655 rikosta (Pirkanmaa: 28 986)
- Seksuaalirikoksia 3008 (265)
 - Raiskauksia 989 (59)
 - Lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä 1459 (157)
 - Muita 560 (49)
- Vain 8% raiskatuista tekee rikosilmoituksen poliisille (Ellonen ym. 2004)

Tilastoista tarkemmin

- Poliisin tietoon tulleista raiskauksista
 - 1/3:ssa tekijänä puoliso tai seurustelukumppani
 - 1/4:ssa tekijänä tuttu tai ystävä
 - 1/6:ssa tekijä uhrille tuntematon
 - Paikkana tyypillisesti tekijän tai uhrin asunto, 16% ulkotiloissa
- Vuoden 2006 raiskausilmoituksista
 - 18% johti syytteeseen
 - 15% johti tuomioon
- 2006 lapsen hyväksikäyttöepäilyistä 35% johti tuomioon
- Tuomioista alle 20% oli ehdottomia vankeusrangaistuksia

Lähteet: Honkatukia ym. 2008,
Selvityksiä raiskausrikoksista (OM 13/2012)

Ilmoitusvelvollisuus

- Viranomaisilla, ammattityöntekijöillä ja luottamushenkilöillä velvollisuus tehdä sekä **lastensuojeluilmoitus** että **rikosilmoitus**, kun saavat tietoonsa alle 18v. kohdistuneen seksuaalirikoksen
 - epäily jostakin rikoslain 20. luvussa mainitusta teosta
 - perusteltu epäily/ huoli riittää, ei tarvitse tietää rikosnimikettä tai huolehtia näytöstä (poliisin tehtäviä)
- Ilmoitusvelvolliset lueteltu tarkemmin lastensuojelulain 25 §:ssä

VÄLITÄ! -hanke

- Setlementti Naapurin koordinoima kehittämishanke seksuaalisen väkivallan kysymyksissä
- RAY rahoittaa vuosille 2012-2015
- Yhteistyössä:
 - Pirkanmaan poliisilaitos
 - Rikosuhripäivystyksen Sisä-Suomen aluetoimisto
 - Tampereen ensi- ja turvakoti ry
 - Tampereen kaupunki
 - TAYS/ Ensiapuasema Acuta
 - Vammalan- Huittisten seudun mielenterveysseura ry/
Tukinet

Toiminta -alue

- Tampere ja sen lähialueet
 - palveluketjun kehittäminen
 - asiakastapaamiset
 - vertaistukiryhmät
- Koko Suomi
 - internet-pohjaiset palvelut
 - internet-sivut, facebook, ryhmät netissä
 - koulutus ja konsultaatio
 - verkostoituminen
 - vaikuttamistyö

Kohderyhmä

- seksuaalista väkivaltaa kokeneet
- seksuaalista väkivaltaa tehneet
- näiden läheiset
- ammattilaiset ja vapaaehtoiset, jotka kohtaavat seksuaalisen väkivallan ilmiöitä työssään

VÄLITÄ! kehittää

- paikallisen auttamisketjun toimintaa
- etsivän työn menetelmiä uhrin tavoittamiseksi ja nopean kriisiavun tarjoamiseksi
- työmenetelmiä seksuaaliväkivaltatyöhön, erityisesti sosiaalisessa mediassa
- menetelmiä, joilla voidaan tavoittaa myös seksuaalisen väkivallan tekijöitä, vaikuttaa heihin ja tarjota apua heille

VÄLITÄ! tarjoaa

- **tukea ja neuvontaa** seksuaalista väkivaltaa kokeneelle ja/ tai tämän läheisille
- **kriisiapua** akuutin tilanteen jälkeen
- jatkoavun tarpeen **kartoituksen**
- **tietoa** traumasta ja oireiden hallintakeinoista
- ammatillisesti ohjattuja **vertaistukiryhmiä**
 - Selviytyjät-ryhmä naisille
 - 2013 oma ryhmä raiskatuille ja miehille
- apua oikeiden **auttajatahojen** löytymiseen

VÄLITÄ! kouluttaa ja konsultoi

- seksuaalisen väkivallan tunnistamisesta
- uhrin ja läheisten kohtaamisesta
- trauma- ja kriisityön menetelmistä
- työntekijän jaksamisesta väkivaltatyössä
- asiakastapauksissa

VÄLITÄ! vaikuttaa

- seksuaalista väkivaltaa koskeviin yleisiin asenteisiin
- palvelujärjestelmän toimintaan
- seksuaalisen väkivallan tekijöihin
 - etsimällä keinoja, joilla tekijöitä tavoitetaan ja motivoidaan avun vastaanottamiseen

Ota yhteyttä

Puh. 045 279 8090

valita-hanke@naapuri.fi

Hatanpään valtatie 34 E 4.krs

33100 Tampere

www.naapuri.fi/valita-hanke

Välitä! –tiimi:

Satu Hintikka, projektipäällikkö

Maire Toijanen, projektityöntekijä

Mervi Talvitie, projektityöntekijä